

riod da bi se naši predlozi mogli nazvati proverenim metodama. Predstoji nam period provera i modifikacija. Verovatno nisu ni jedinstveni ni jedini metodi kojima se mogu pokušati rešiti problemi koji se javljaju sa uvođenjem novog programa i radikalnim promenama u načinu školovanja.

Yvonne Vrhovac

POSLOVICE U NASTAVI STRANIH JEZIKA

Razlozi upotrebe poslovice u nastavi stranih jezika mogu biti višestruki. Ovisno o stupnju znanja učenika, kao i o cilju zbog kojega su poslovice uključene u nastavni sat, postoji nekoliko pristupa obradi poslovice. Obraduju li se poslovice samo s aspekta njihova sadržaja, nastavnik može od naprednijih učenika tražiti ne da objasne u nekoliko rečenica sadržaj poslovice, nego da u materinskom jeziku potraže poslovicu koja bi sadržajno odgovarala onoj koja se prorađuje. Pri takvu radu možemo podijeliti poslovice u nekoliko skupina. U prvoj bi bile poslovice koje su i po sadržaju i po formi gotovo identične onima koje nalazimo u našem jeziku. U drugoj bi skupini bile one poslovice kod kojih nalazimo neke neznatnije leksičke ili sintetičke razlike u usporedbi s poslovicama u našem jeziku, a u trećoj bi se skupini našle poslovice koje sadržajno odgovaraju našim poslovicama, no oblikom su posve drukčije. Tražili bismo od učenika da uoče i usporede sve leksičke i sintaktičke sličnosti i razlike koje postoje u oba jezika pri izricanju iste misli.

Metodološkoj obradi francuskih poslovice pristupili smo na neke od opisanih načina. U skupinu poslovice identičnih u oba jezika uvrstili smo npr. ove:

L'occasion fait le larron.

Il n'y a pas de fumée sans feu.

Il faut battre le fer tant qu'il est chaud. Itd.

U skupinu poslovice koje se neznatno razlikuju od onih u hrvatskom jeziku uvrstili smo:

N'éveillez pas le chat qui dort.

L'habit ne fait pas le moine.

Comme on fait son lit on se couche. Itd.

U posljednju skupinu ubrojili smo ove poslovice:

Un tiens vaut mieux que deux tu l'auras.

Péché avoué est à demi pardonné.

Que se ressemble s'assemble. Itd.

Poslovice možemo obraditi i s obzirom na njihovu temu. Tako bi u jednu skupinu mogle ući sve poslovice koje govore o djeci, omladini i odnosu između generacija, u drugu skupinu poslovice o vremenu, zatim poslovice o bolestima i liječnicima, te poslovice o ljubavi i osjećajima, a moglo bi se sastaviti još mnogo tematski različitih skupina. Na temu omladine odabrali smo ove poslovice:

Il faut que jeunesse se passe.
Si jeunesse savait, si vieillesse pouvait.
Bon chien chasse de race.
Tel père, tel fils.
Autres temps, autres moeurs. Itd.

O bolestima i liječnicima:

Santé passe richesse.
Les médecins font les cimetières bossus.
Il vaut mieux aller au boulanger, qu'au médecin.
Les grandes douleurs sont muettes. Itd.

O vremenu:

La pluie du matin réjouit le pèlerin.
En avril n'ôte pas un fil; en mai fais ce qu'il te plaît.
Après la pluie, le beau temps. Itd.

O ljubavi:

Mains froides, coeur chaud.
Loin des yeux, loin du coeur.
Heureux au jeu, malheureux en amour.
Coeur qui soupire, n'a pas ce qu'il désire. Itd.

Poslovice mogu služiti i kao rasonoda u nastavi, te se dio sata može odvojiti za obradu nekoliko poslovice u obliku igre s cijelim razredom ili grupama učenika koje bi se međusobno natjecale koja će prije naći rješenje. Kad želimo provjeriti jesu li učenici upamtili poslovice koju smo obradili, možemo im predočiti poslovice u kojoj izostavimo ili samo jedno slovo jedne riječi ili nekoliko slova u nekoliko riječi, ovisno o stupnju znanja naših učenika. Na primjer:

Autres tem—s, autres moeurs. ili
R___en ne sert de ___ourir, il faut pa___tir à poin___.

Pronalaženje oblika cijele poslovice bit će još zanimljivije ako nastavnik sastavi poslovice tako da izostavljena slova napisana jedno do drugoga tvore novu poslovice. Na primjer:

Tout nou—eau, tout beau.
A bon chat, b___n rat.
Le chat parti, les so___ris dansent.
Tel père, tel fi___s.
Qui a bu b___ira.
On a souvent besoin d'un plus petit que so___.
Qui sème le vent ___écolte la tempête.
Des goûts et des ___ouleurs on ne discute pas.
Il n'y a que le premier pas qui coût___.
Paris ne ___'est pas fait en un jour.
___rop parler nuit.
Petit ___oisson deviendra grand.
Il n'est pire eau que l'eau qui d___rt.
Pa___vreté n'est pas vice.

Mieux ___aut tard que jamais.
 L'__ccasion fait le larron.
 Comme on fait son l___t, on se couche.
 L'eau va à la ___ivière.

Nova poslovice koju smo dobili ispisivanjem izostavljenih slova glasi:

Vouloir c'est pouvoir.

Na taj način može nastavnik provjeriti ne samo jesu li učenici zapamtili oblik poslovice u govornom obliku, nego i znaju li je točno napisati. A na kraju, kad riješe taj zadatak, učenici će s malo napora obogatiti svoje znanje još jednom poslovicom.

Nastavnik može sastaviti poslovice i u obliku križaljke i tražiti od učenika da takvu križaljku ispune, no takav način zahtijeva veći napor od učenika i bolje poznavanje jezika.

Poslovice se mogu prikazati i tako da se izmiješaju slova unutar pojedinih riječi. Zadatak će biti da učenici nađu i ispišu pravi oblik riječi, odnosno cijele poslovice. Na primjer:

OTUT SET NEBI IQU NIFTI EBIN

UOI EN QUIRSE NIRE A'N ERIN

LI TAFU UQE UTTO EL DOMEN EVVI

I na kraju, nastavnik može prikazati poslovice i u obliku rebusa. Precrtat će rebus na foliju, projicirati ga pomoću grafoskopa, a od učenika tražiti da što prije nađu rješenje tog zadatka. Na primjer:

CHERCHEZ LE PROVERBE

Regardez les dessins, les lettres, les chiffres ci-dessous. Vous allez trouver un proverbe** français. Quel est le sens de cette phrase? Y a-t-il dans votre pays un proverbe qui veut dire la même chose?

Ovakvi različiti tipovi zadataka u obliku igre unose uvijek osvježenje i razonodu u nastavu, a učenici im prilaze s veseljem, interesom i zadovoljstvom.

Na višem stupnju učenja poslovice mogu poslužiti nastavniku i za promatranje i uočavanje nekih morfosintaktičkih elemenata u jeziku. Na primjer:

a) Izostavljanje člana:

Méfiance est mère de sûreté.
Mains froides, coeur chaud.
Nécessité fait loi. Itd.

b) Samostalna upotreba relativne zamjenice (bez prije spomenute riječi na koju se zamjenica odnosi):

Qui ne dit mot consent.
Qui a bu boira.
Qui vivra verra.
Sauve qui peut. Itd.

c) Rečenice bez glagola (eliptične rečenice):

Tout nouveau tout beau.
Autres temps autres moeurs.
Oeil pour oeil, dent pour dent.
Tel père, tel fils. Itd.

Naveli smo samo neke gramatičke pojave svojstvene poslovicama, no postoje još mnoge kojima bi poslovice poslužile kao osnova za daljnju analizu.

U ovom smo prikazu spomenuli samo neke načine korištenja poslovice u nastavi. Bez obzira na svrhu zbog koje uvodimo poslovice u nastavni program i cilj koji želimo postići, iskustvo nas navodi na zaključak da su poslovice bogat jezični materijal koji se ne smije zanemariti, nego ga treba što korisnije upotrijebiti u razredu.